

הכנסת התשע-עשרה

יוזם: חבר הכנסת יריב לוין

1596/19/פ

הצעת חוק זכויות התורמים למדינה, התשע"ג–2013

הגדרות

1. בחוק זה –

"גוף ציבורי" – המדינה, משרד ממשלתי ויחידת סמך, רשות מקומית, תאגיד שהוקם לפי חוק, מינהל מקרקעי ישראל, או הקרן הקיימת לישראל;
"חייל משוחרר", "שירות לאומי" ו"שירות אזרחי" – כהגדרתם בחוק קליטת חיילים משוחררים, התשנ"ד–1994;¹
"שירות מילואים" – כהגדרתו בחוק שירות המילואים, התשס"ח–2008;²
"תורם למדינה" – כל אחד מאלה:

(1) חייל משוחרר שטרם חלפו 7 שנים ממועד שחרורו מהשירות;

(2) מי ששירת בשירות מילואים לא פחות מ-14 ימים במהלך השנה הקודמת;

(3) מי שטרם חלפו 7 שנים מהמועד שבו נדחתה בקשתו להתנדב לשירות לאומי או לשירות אזרחי.

תיקון חוק שוויון ההזדמנויות בעבודה

2.

בחוק שוויון ההזדמנויות בעבודה, התשמ"ח–1988,³ בסעיף 2, אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ד) בלי לפגוע בהוראות סעיף קטן (א), התחשבות בהיותו של אדם תורם למדינה כהגדרתו בחוק זכויות התורמים למדינה, התשע"ג–2013, כחלק ממכלול השיקולים הנוגעים להחלטה בעניין קבלתו לעבודה, אין בה הפליה; אין בהוראת סעיף קטן זה כדי לשנות מן הדין החל על קבלה לעבודה לפי חוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט–1959.⁴"

¹ ס"ח התשנ"ד, עמ' 132.

² ס"ח התשס"ח, עמ' 502.

³ ס"ח התשמ"ח, עמ' 38.

⁴ ס"ח התשי"ט, עמ' 86.

3. תיקון חוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים
- בחוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים, התשס"א-2000,⁵ בסעיף 3(ד), אחרי פסקה (3) יבוא:
- "(4) במתן הטבה בקבלת שירות במקום ציבורי, לחייל במדים; לעניין זה, "חייל" – לרבות חייל מילואים בשירות מילואים, כהגדרתם בחוק שירות המילואים, התשס"ח-2008;".
- בחוק קליטת חיילים משוחררים, התשנ"ד-1994,⁶ בסעיף 19ב –
- (1) האמור בו יסומן "א" ובו, אחרי "קדם אקדמית" יבוא "(בסעיף זה – מוסד לימוד)";
- (2) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:
- "(ב) מוסד לימוד המעניק זכות לדיור במעונות, אשר נבנו במישרין או בעקיפין בתמיכת המדינה, או הנתמכים במישרין ובעקיפין על ידי המדינה, ייתן משקל הולם, לעניין חלוקת הזכות האמורה, להיותו של אדם תורם למדינה כהגדרתו בחוק זכויות התורמים למדינה, התשע"ג-2013".
5. העדפה בהקצאת מקרקעין
- (א) נערך על ידי גוף ציבורי מכרז להקצאת מקרקעין למטרת מגורים, בדרך של מכרז למרבה במחיר, רשאי עורך המכרז לקבוע, לגבי לא יותר מ-30% מהמקרקעין המוקצים על ידו כאמור בשנה מסוימת, כי לעניין קביעת הזוכה במכרז, יראו את הצעתו של תורם למדינה כגבוהה בשיעור שיצוין במסמכי המכרז, ואשר לא יעלה על 15% מהסכום שנקב על ידו בהצעתו או על 100,000 שקלים חדשים מהסכום שנקב על ידו בהצעתו, הנמוך מבין השניים.
- (ב) נקבע התורם למדינה כזוכה במכרז כאמור בסעיף קטן (א), לא יפחת הסכום שישולם על ידו מהסכום הגבוה ביותר שהוצע במכרז.
- (ג) תורם למדינה שזכה במכרז אך נדרש לשלם יותר מכפי הצעתו בהתאם לאמור בסעיף קטן (ב), רשאי לוותר על זכייתו בתוך 14 ימים מקבלת הודעת הזכייה וכל ערבות שהפקיד בקשר לכך תוחזר לו.
6. ביצוע ותקנות
- שר הביטחון ממונה על ביצועו של חוק זה, והוא רשאי להתקין תקנות בכל עניין הנוגע לביצועו.

⁵ ס"ח התשס"א, עמ' 58.
⁶ ס"ח התשנ"ד, עמ' 132.

ד ב ר י ה ס ב ר

מטרת הצעת חוק זו היא להבטיח כי מי שתורם למדינה – יקבל את הזכויות המגיעות לו. מדינת ישראל מצויה במאבק קיומי מתמיד, אשר כל אזרחיה אמורים ליטול בו חלק ולסייע בהגנת המדינה ובחיזוקה. אולם, זה שנים ארוכות מתקיים חוסר שוויון הולך וגדל בנשיאה בנטל ההגנה על המדינה ובתרומה לה, כאשר יש מי שנמנעים במכוון מליטול חלק במאבק זה ומגלים חוסר נאמנות למדינה וחוסר מחויבות להגן על עצם קיומה.

בצד מציאות חמורה זו, התקדש במדינת ישראל עקרון שוויון הזכויות האבסולוטי, תוך שבשורה של דברי חקיקה עוגנו הוראות המונעות מתן העדפה כלשהי למי ששרתו את המדינה והקריבו למענה. יתרה מכך, כיום אף מחייבות הוראות חוק שונות ליתן העדפה, מתקנת כביכול, לאוכלוסיות שאינן לוקחות חלק במאבק על הגנת המדינה ואינן תורמות לה את תרומתן המתחייבת, תוך העדפת עקרון שוויון זכויות אבסולוטי המבטא הפליה פסולה ובלתי צודקת של מי שאינם תורמים למדינה, על פני עקרון שוויון ריאלי, הלוקח בחשבון גם את תרומתו של אדם למדינה.

עקרון השוויון האבסולוטי וההעדפה, המתקנת כביכול, לאוכלוסיות שאינן תורמות למדינה הביאו למצב אבסורדי שבו צעירים שאינם משרתים בצבא מגיעים למוסדות להשכלה גבוהה בגיל 18, נהנים מהעדפה במעונות, מסיימים את התואר הראשון בגיל 21 ואף נהנים לאחר מכן בהעדפה בקבלה לעבודה. בה בעת, מי שמשרתים בצבא או בשירות הלאומי, מגיעים למוסדות להשכלה גבוהה בגיל מאוחר וללא אמצעים כספיים, נאלצים לשכור דירות במחיר גבוה בהיעדר מקום במעונות הסטודנטים.

הצעת חוק זו נועדה לעגן בחקיקה עקרון שוויון ריאלי המבטא שוויון אמיתי, במסגרתו מוענקות זכויות למי שממלאים חובות, וניתנת הכרה הולמת למי שתרמו למדינה ופעלו להגנתה ולחיזוקה. הצעת החוק המוצעת מעניקה מעמד מיוחד של "תורם למדינה" למי ששירת בשירות צבאי, לאומי או אזרחי.

על פי הצעת החוק המוצעת, התחשבות בהיותו של אדם תורם למדינה, כחלק ממכלול השיקולים הנוגעים להחלטה בדבר קבלתו לעבודה או מתן הטבה בקבלת שירות במקום ציבורי לחייל במדים, לא ייחשבו כהפליה אסורה.

כמו כן, על פי הצעת החוק יינתן משקל הולם להיותו של אדם תורם למדינה בקבלה למעונות סטודנטים שנבנו על ידי המדינה או נתמכים על ידה, ותוענק הטבה בקשר להקצאת קרקעות למגורים. הצעת חוק זו מבוססת על הצעת חוק קודמת שהוגשה על ידי המציע (פ/275/19) וכוללת תיקונים המהווים פשרה שיש בה כדי למנוע העלאת טענות באשר לפגיעה בלתי הולמת כביכול בציבורים אחרים.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ב באב התשע"ג – 29.7.13